

Dolge rjave lase ji je krasila dragocena krona iz demantov in biserov. Okoli prestola je pa stal palček pri palčku. Komaj je Jurče gospo ugledal, pokleknil je pred njo.

„Vstani, deček“, je rekla milostno kraljica. „Bog, ki vlada vsem stvarjem na zemlji in pod zemljo, v zraku in v vodi, je uslišal vročo molitev tvojo in tvoje matere, nam pa zapovedal, naj pomagamo, kjer moremo. Poslušaj, deček! Ko se vrneš domov, bo tvoj oče zdrav, prešla bo reva in nadloga, v kateri ste zdaj životarili. V spomin si pa vzemi dari, katere darujem tebi in tvojim ljubim staršem.“

Ko je kraljica to povedala, je dala Jurčku krasno skrinjico, napolnjeno z demanti, rubini, smaragdi, safiri in biseri. Jurček se je hotel zahvaliti dobri kraljici, ali že je izginila z zlatega prestola, ž njo pa so izginili tudi vsi palčki. Samo njegov stari vodnik je ostal pri njem, pa ga je zvečer vedel v posteljo. Pa kakšna je bila ta postelja! Pogrnjena je bila z žametom in svilo, na kakršni počivajo le knezi in kralji.

Jurček se je ulegel, ko je odmolil, in ni trpelo dolgo, že je sladko zaspal. V spanju je videl vse, kar je doživel po dnevu; videl je dragega očeta, kako so zdravi, kako zopet delajo, videl je skrbno mamico, kako veselo pogledujejo ozdravljenega očeta, kako se došlega Jurčka vesele, ga objamejo in poljubujejo . . .

Kar se zbudi. Mane si oči ter se ozira okrog. Kje je? Izginila je svi-lena postelja, izginil njegov vodnik palček, pred njim je zopet vodnjak z ograjo in vedrom. Jurček se spomni na skrinjico. Hitro se ogleda. Ležala je res pri njem. Brzo se zave in steče v hišico.

„Mama! Ata!“ zakliče med vratmi in že radosten poljubljuje roko očetu in materi.

„Moj Jurče!“ vzklikne mati, vzklikne oče, ko uzreta svojega sinčka, „za božjo voljo, kje si pa bil celo leto? Kaj je bilo s teboj?“

„Celo leto?“ se začudi Jurček, „to ni mogoče, znabiti komaj en dan.“

„Kako si zrastel!“ začudijo se zopet starši. In Jurček prične pripovedovati vse kako in kaj, oče in mati se pa čudita na pretege. Ko pa Jurček odpre skrinjico, ostrmita še bolj. Notri so bili zakladi, kakršnih nista še nikoli videla, kar sta živa. V Bartovo hišo so posijali zopet boljši časi. Barta je zopet zdrav delal, mati je gospodinjala, Jurček je izostal iz šole, postal rudar in, ker je imel bogate zaklade kraljice palčkov, si je ustanovil dom in okoli okoli doma obsežne steklarne, v katerih še dandanes dela stoinsto delavcev. Jurček je pa tudi vsem revežem velik dobrotnik, pravi oče. Poznal je revo in bedo sam, zato ima z reveži usmiljenje.

(Po češki prip. napisal Molkov.)

30. Vol in konj.

Vol in konj sta se pasla nekega dne na travniku ob gozdnem porobju. Ko je vol pridno mulil travo, pogleda ga konj zaničljivo in pravi: „Le hiti, saj zate je vse od kraja dobro.“ Vol mu mirno odgovori: „Če je zame vse dobro, zakaj bi ne bilo tudi za-te?“

„Pač si nespameten“, ga zavrne konj prevzetno. „Pomisli vendar, kdo si ti, in kdo sem jaz! Jaz vozim gospodarja po svetu in vidim mnogo deželá in mest, ti pa čepiš vedno doma in ne prideš nikdar dlje kot do zelnika in do tega pašnika. Torej mislim, da mi gre pač tudi boljša hrana kot tebi, kajti višji stan se vselej razlikuje od nižjega.“ Tako govoreč stopa ponosno ob porobju dalje.

Pride do goste seči in zagleda v ograji lepo deteljo. „Da, to je za-me“, si misli in izkuša najti vhod. Toda ograja je gosto zagrajena, in konj ne more naprej od nobene strani. Slednjič se prerije kar skozi gosto séč in hoče noter, a v tem trenutku mu zmanjka trdnih tál in ubožec pade v brezdno, kjer žalostno pogine.

Prevzetnost in požrešnost se sama kaznuje.

Podgoriški.

31. Osel.

Osel je nesel težak tovor. Ker mu je bilo vroče in se mu je tožilo po hladu, je legel v senco, da si odpočije. Kmalu je zadremal.

Mimo prideta konj in vol.

„Vstani, osel! Glej, oblaki se zbirajo na nebu. Ploha te ulovi, moker boš, prehladiš se in zbolíš.“

„Tu je prijetno, le idita! Dežja ne bo danes. Pa kaj, če je. Jaz sem zaspan. Le idita!“

Konj in vol se poslovita.

V kratkem začne grmeti in se bliskati. Debele kaplje so že naletavale.

Osel vstane in hiti s tovorom proti domu. Ves premočen pride v hlev. Jame ga tresti. Bil je mrzliččen. Zvrnil se je na steljo in trpel hude bolečine. Drugi dan je poginil.

Ivo Blažič.

Iz zaklada naših pregovorov.

59. Vsaka reč ima svojo solnčno in senčno stran.

Ali ste že kdaj pomislili, kolika nesreča in beda bi nastala na zemlji, ko bi nas neudno zapustilo ljubo solnce in bi nam ne hotelo več sijati? Kaj bi bila zemlja brez solnca? Vse življenje bi moralo mahoma prenehati. Res, da se nam semtertjda zdi nekoliko neprijetno, ako nam poleti solnce prevroče pripeka; ali pomislimo, kolika dobrota je za poljske pridelke ista vročina, ki se nam dozdeva nadležna. Pomislimo pa tudi, kako zelo nam je zaželjeno solnce po zimi in kako se nam omili spomladi in v jeseni!

Zato se pa vse tako rado obrača proti solncu: cvetice radostno povzdigajo svoje glavice, ptice začno živahno in veselo letati in žvrgoleti, vse živali nekako na novo oživé, ko se prikaže v jasnem jutru prijazno solnčno lice na nebu. In kako, da bi se ga človek ne vradostil?